

Föresatser om tillväxtåtgärder inom energisektorn vid regeringens halvtidsöversyn 2025

Tillgång till leveranssäker el till ett rimligt pris, mer baskraft, främjande av kärnkraft

Regeringen främjar Finlands ställning och konkurrensfördelar som en föregångare inom ren energi. Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister **Petteri Orpos** regering är att mångdubbla produktionen av ren el i Finland och säkerställa att det finns tillräckligt med el också under vindfria köldperioder. För att möjliggöra detta stärks forsknings-, utvecklings-, innovations- och affärskompetensen på systemnivå inom energi- och miljöteknik.

Regeringen anser att utbyggnaden av kärnkraft är ett ytterst viktigt mål och ser pilotförsök med och utnyttjande av nya tekniklösningar för småskalig kärnkraft som en möjlighet för att säkerställa utbudet av el och värme till ett rimligt pris. Regeringen utreder möjligheterna att öka den befintliga kärnkraftskapaciteten.

Regeringen fortsätter att utreda och bereda alternativ för att främja utbyggnaden av kärnenergi med målet att få till stånd minst ett investeringsbeslut för ett traditionellt kärnkraftverk samt investeringsbeslut för flera modulära anläggningar i Finland. Regeringen drar upp närmare riktlinjer för kärnkraften i den energi- och klimatpolitiska strategin samt överlämnar hösten 2025 en proposition med förslag till en reform av kärnenergilagarna till riksdagen.

I syfte att bekämpa effektbristen under kalla vindfria köldperioder bereder regeringen ibruktagandet av den stödmekanism för icke-fossil flexibilitet som fastställts i samband med EU:s elmarknadsreform. Besluten om detaljerna och ett eventuellt ibruktagande av modellen fattas separat när beredningen framskridit. Genom mekanismen finansieras investeringar som bidrar till elleveranssäkerheten. Modellen tillåter förlängning av drifttiden för befintliga anläggningar och ibruktagande helt ny kapacitet. Målet är att få in anläggningar med snabbare startkapacitet, såsom motorkraftverk och gasturbiner, på elmarknaden. Den stödda kapaciteten ska ha en skyldighet att bjuda ut el på marknaden i överensstämmelse med villkoren. I samband med beredningen säkerställs det att mekanismen är kostnadseffektiv och teknisktekniskt hållbar. Avsikten är att mekanismen i den mån det är möjligt finansieras inom elmarknaden. Man utreder olika skyldigheter inom ramen för vilka den väderberoende elproduktionen ska delta i kapacitetsmekanismen. Målet är att den första utlysningen och konkurrensutsättningen av investeringsstöd ska ordnas under 2025.

Efter den icke-fossila stödmekanismen utreder regeringen dessutom en mer omfattande kapacitetsmekanism med målet att säkerställa en tillräcklig bas- och reglerkraft samt en attraktiv investeringsmiljö, inklusive eventuellt stöd för uppkomsten av ny kärnkraft.

På grund av vattenkraftens utmärkta reglerförmåga ska verksamhetsförutsättningarna för befintlig vattenkraft bevaras. Vattenkraften (inklusive pumpkraftverk) ska inte omfattas av några nya miljökrav som försämrar produktionen och i synnerhet dess reglerkraft. I genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten utnyttjas det nationella handlingsutrymmet fullt ut. Genomförandet av ramdirektivet för vatten får inte leda till att vattenkraftens reglerförmåga försämrars i vattenkraftverk som är viktiga med tanke på elsystemet.

I syfte att skydda samhällets kritiska infrastruktur och stärka samhällets motståndskraft fastställs det en beredskapsskyldighet för vissa kritiska aktörer. Exempel på sådana är bolag inom fjärrvärmebranschen. Dessa aktörer ska med stöd av lagstiftningen upprätta en riskbedömning och en plan för säkerställande av motståndskraften. I de planer som gäller fjärrvärme ska man beakta verkets och torvens roll samt det samband som tillgången till dem har i fråga om riskhanteringen och säkerställandet av motståndskraften. Försörjningsberedskapscentralen har inrättat ett säkerhetsupplag av bräntorv, och målet är att det ska upprätthållas åtminstone under 2022–2028. Det säkerställs att detta motsvarar behoven inom försörjningsberedskapen även i en föränderlig geopolitisk miljö. Odlings- och strötorv ska konstateras vara en strategiskt viktig råvara, och åkrar på torvmark ska användas även i fortsättningen för att trygga försörjningsberedskapen och livsmedelstryggheten.

Vid avfallsförbränning säkerställs det att endast icke-återvinningsbart avfall går till förbränning. Den värme som alstras vid behandling av icke-återvinningsbart avfall kan då tolkas som spillvärme.

Påskyndande av tillståndprocesserna

Regeringen tryggar tillräckliga resurser för den nya tillståndsmyndigheten i samband med inrättandet. Regeringen sörjer för ett fortsatt företrädesförfarande och behövliga resurser för vissa projekt som främjar ren omställning. Under vecka 18 överlämnar regeringen en regeringsproposition gällande tjänster från ett enda serviceställe till riksdagen så att det nya tillstånds-, styrnings och tillsynsverket kan inleda sin verksamhet den 1 januari 2026 som planerat.

En nationell verksamhetsmodell för industriparker med tydliga tillståndprocesser främjas i syfte att främja lokala kluster för omställning till ren energi. En snabbare kommunal planläggning främjas genom att besvärsrätten i fråga om detaljplaner som är förenliga med generalplanen begränsas till parterna. Uppdatering av generalplanerna och detaljplanerna i en och samma process möjliggörs. Partnerskapsplanläggning och initiativrätt för markägaren tas in i lagen. Planläggningen av kärnkraftsprojekt görs smidigare i samband med reformen av lagen om områdesanvändning så att man vid domstolarna utöver besvär som gäller planer med anknytning till projekt för förnybar energi också prioriterar besvär som gäller planer med anknytning till kärnkraftsprojekt.

Föresatsen i regeringsprogrammet om reglering av vindkraftens avstånd till bebyggelse genomförs på ett sätt som möjliggör en ökad ren energiproduktion och styr vindkraften till sådana områden som är ändamålsenliga med tanke på bosättningen, det sociala godkännandet, naturen och elöverföringen. Om en generalplan som styr utbyggnaden av vindkraft inte omfattar det område för vindkraftverk som anvisats i landskapsplanen, ska vindkraftverkets avstånd från befintliga bostadshus, från byggplatser där det byggs

bostadshus och som har beviljats bygglov samt från i planen anvisade bostadsområden och byggplatser där det byggs bostadshus vara lika med minst åtta gånger vindkraftverkets totala höjd. Ett samtyckesförfarande införs där minimiavståndet enligt generalplanen för vindkraft inte tillämpas om alla markägare vars fastighet är belägen på ett avstånd från det planerade vindkraftverket som är mindre än åtta gånger vindkraftverkets totala höjd ger sitt samtycke till detta. När det gäller vindkraftsprojekt ges bedömningen av konsekvenserna för landskapsmiljön en starkare ställning i enlighet med regeringsprogrammet, och beaktandet av konsekvenserna för landskapet vid utbyggnad av vindkraft görs bindande enligt lag. Propositionen bedöms ännu utifrån remissvaren så att den behövliga ökningen av elproduktionen i Finland inte förhindras.

Utveckling av stamnätet och elnäten

Regeringen påskyndar byggandet av nät i hela landet genom att undanröja hindren för nätinnehavarna att bygga ett distributionsnät på 400 kV och gör det möjligt för distributionsnätinnehavarna att utveckla nätet på ett mer heltäckande sätt än för närvarande för att tillgodose nätanvändarnas behov. Regeringen överlämnar en proposition om högspänningsdistributionsnätet och avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2025. Investeringsprogrammet för Fingrid utvidgas och regeringen ökar Fingrids eget kapital för att påskynda genomförandet av investeringsprogrammet.

Regeringen ökar Fingrids investeringsförmåga med en miljard euro till 5,2 miljarder euro i investeringsprogrammet för stamnätet 2025–2034. Regeringen pådriver bolaget att omedelbart snabba upp genomförandet av investeringsprogrammet.

Regeringen bereder sig på att bevilja Fingrid den kapitalisering som behövs och som skapar säkerhet för de industriella investeringarnas behov och snabbar upp Fingrids investeringsförmåga.

Som ett led i genomförandet av programmet för östra Finland stöder regeringen ett omedelbart inledande av Fingrids MKB-planering i fråga om projektet Huutokoski–Kontiolahti. Bolaget utreder ytterligare hur investeringsobjekten för de övriga 400 kV-förbindelserna kan påskyndas.

Främjande av vätgassektorn, Gasgrids nät, avskiljning och användning av koldioxid

Regeringen skapar förutsättningar för en fungerande vätgasmarknad som stöder industriella investeringar. Elmarknaden och elsystemet samt vätgasinfrastrukturen utvecklas så att de motsvarar nuvarande och framtida behov och främjar industriella investeringar i Finland.

Regeringen säkerställer Gasgrids funktions- och investeringsförmåga. Regeringen är beredd att kapitalisera bolaget för att genomföra investeringarna i vätgasnätet så att Finland senast 2035 har en nationellt omfattande vätgasmarknad och en nationell vätgasinfrastuktur som betjänar den.

Förutsättningar för regionala vätgasdalar och investeringar i vätgas skapas genom tillståndsprocesser och beredning av projekt.

Gasgrid och Fingrid bereder under 2025 för regeringen en gemensam utredning om den energiinfrastruktur som industriella vätgasinvesteringar förutsätter (inklusive vätgasnät och elnät) och om tilläggsinvesteringar för 2027–2035.

Finlands konkurrensfördel när det gäller att skapa ny tillväxt inom väteekonomin säkerställs särskilt genom att utnyttja biogen koldioxid och ren el tillsammans. Finlands starka sidor omvandlas till investeringar till exempel när det gäller tillverkning av syntetiska bränslen för att stärka den europeiska självförsörjningen.

Genom avskiljning av koldioxid kan man skapa ny industriell produktion i Finland, ersätta importerade fossila bränslen med inhemsk bränsleproduktion och minska Finlands koldioxidutsläpp betydligt.

Möjligheterna med avskiljning av koldioxid är mycket stora både med tanke på klimatet, affärsverksamheten och sysselsättningen, men då handlar det om ett långt tidsperspektiv. Pilotförsök med industriell koldioxidbindning, vidareförädling av koldioxid och lagring av koldioxid inleds för att utvecklingen ska gå i en positiv riktning.